

Охорона здоров'я в ЄСХ

Стаття 12 МПЕСКП

1. Держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнають право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я.
2. Заходи, яких повинні вжити держави-учасниці цього Пакту для повного здійснення цього права, включають ті, які є необхідними для:
 - a) забезпечення скорочення мертвонароджуваності та дитячої смертності і здорового розвитку дитини;
 - b) поліпшення всіх аспектів гігієни зовнішнього середовища і гігієни праці в промисловості;
 - c) запобігання і лікування епідемічних, ендемічних, професійних та інших хвороб і боротьби з ними;
 - d) створення умов, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби.

Стаття 49 Конституції України. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

- Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.
- Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.
- ***{Офіційне тлумачення положення частини третьої статті 49 див. в Рішенні Конституційного Суду [№ 10-рп/2002 від 29.05.2002](#)} – справа про безоплатну медичну допомогу***
- Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Стаття 11 ЄСХ

Право на охорону здоров'я

З метою забезпечення ефективного здійснення права на охорону здоров'я Сторони зобов'язуються самостійно або у співробітництві з громадськими чи приватними організаціями вживати відповідних заходів для того, щоб, серед іншого:

- 1. **усунути**, у міру можливості, **причини слабого здоров'я**;
- 2. **забезпечити діяльність консультативно-просвітницьких служб**, які сприяли б поліпшенню здоров'я і підвищенню особистої відповідальності у питаннях здоров'я;
- 3. **запобігати**, у міру можливості, **епідемічним, ендемічним та іншим захворюванням, а також нещасним випадкам**.

ЄКСП підкреслював, що
охорона здоров'я є обов'язковою умовою для збереження людської гідності
(International Federation of Human Rights Leagues 2004)

ЗДОРОВ'Я

це стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або вад
(ВООЗ, ЄКСП)

Пункт 1 ст. 11 ЄСХ:

усунути, у міру можливості, причини слабкого здоров'я

1)право на найвищий досяжний рівень здоров'я

Держави зобов'язуються гарантувати найвищий досяжний рівень здоров'я населення

Основні показники:

- *тривалість життя*
- *основні причини смерті (+ дитяча та материнська смертність – більшість можна уникнути)*

До ризиків, яких можна уникнути, належать ризики, що виникають внаслідок екологічних загроз.

Стаття 11§1 гарантує право на здорове довкілля

2)право на доступ до медичної допомоги

Охорона здоров'я має бути доступна всім. *Основні критерії доступності:*

- *Вартість медичних послуг*
- *Час очікування (Залежність від прозорих критеріїв, встановлених у законодавстві, які пов'язані з ризиком погіршення стану здоров'я, клінічних умов та якості життя)*
- *Кількість медичних працівників і обладнання*

Медична допомога має надаватися без дискримінації

Пункт 2 ст. 11 ЄСХ:

забезпечити діяльність консультативно-просвітницьких служб, які сприяли б поліпшенню здоров'я і підвищенню особистої відповідальності у питаннях здоров'я

навчання та підвищення обізнаності

- Інформування громадськості, освіта й участь у політиці щодо охорони здоров'я
- Інформаційні, просвітницькі кампанії, кампанії з підвищення обізнаності, включення питань охорони здоров'я до шкільної програми
- Заходи для запобігання діям, що завдають шкоди громадському здоров'ю (тютюнопаління, алкоголь і наркотики)
- Заходи для розвитку почуття особистої відповідальності (здорове харчування, сексуальне і репродуктивне здоров'я, захист навколишнього середовища)

послуги з консультування та обстеження

- Вагітні жінки та діти мають право на безоплатні та регулярні послуги з консультування та обстеження (особливо, на всі хвороби, які є основними причинами смерті)
- Діти впродовж усього періоду навчання в школі мають право на *медичні огляди безоплатні*

International Centre for the Legal Protection of Human Rights (INTERIGHTS) v. Croatia, заява 45/2007, рішення від 30 березня 2009 р.

Тверження заявників:

Заявник стверджував, що Хорватські школи не забезпечують всебічної або адекватної освіти щодо сексуального та репродуктивного здоров'я для дітей та молоді

- *Інформація про сексуальне та репродуктивне здоров'я в Хорватії подається в недостатньому за часом обсязі через загальношкільні предмети, через епізодичні лекції лікарів шкільної медицини та затверджені урядом факультативні та позашкільні програми, що призводить до нелогічного та неадекватного підходу до сексуального та репродуктивного виховання, який не відповідає вимогам Хартії. Учні отримують лише мінімальну кількість елементарної інформації про статеве та репродуктивне здоров'я із загальних предметів, таких як біологія, природа та наука та фізичне та медичне виховання, що разом становить не більше кількох годин протягом усього курсу їхнього шкільного навчання. Максимальна кількість годин, присвячених потенційно актуальним темам протягом усього періоду навчання (початкового та середнього), становить не більше 42 годин.*
- *Так як програми додаткові та вибіркові, то вони викладаються не у всіх школах, не всім.*
- *Моніторинг та оцінка тем репродуктивного та сексуального здоров'я у національній програмі, а також позакласних програм сексуального та репродуктивного виховання є недостатніми.*
- *Нездатність Хорватії (на момент подання заяви) запровадити адекватну програму просвітницької діяльності у галузі сексуального та репродуктивного здоров'я в школах має непропорційний шкідливий вплив на здоров'я та розвиток дівчат та молодих жінок. Відсутність вичерпної, точної та обґрунтованої фактичної інформації про сексуальне та репродуктивне здоров'я робить дівчат більш вразливими, ніж хлопчиків перед певними ризиками для здоров'я.*

Які теми обов'язково мають входити до програми з охорони здоров'я у школах?

Шкільна освіта з охорони здоров'я має охоплювати такі теми як:

- ✓ *запобігання курінню та зловживанню алкоголем,*
- ✓ *сексуальне та репродуктивне здоров'я, зокрема щодо профілактики венеричних захворювань та СНІДу,*
- ✓ *безпеки дорожнього руху та*
- ✓ *пропаганди здорових харчових звичок*

International Centre for the Legal Protection of Human Rights (INTERIGHTS) v. Croatia, заява 45/2007, рішення від 30 березня 2009 р.

Комітет вважає, що, крім сім'ї, найбільш підходящою структурою для надання освіти з охорони здоров'я є школа.

ЕКСП сформульовані обов'язки держав у цій сфері:

- **освіта** з питань сексуального та репродуктивного здоров'я є **частиною шкільної програми**
- освіта, яка надається, є **належною за кількісним показником**, тобто з погляду часу й інших ресурсів, виділених на неї
- **форма і зміст освітньої діяльності**, включно з методами навчання
- наявна процедура моніторингу й оцінювання освіти з метою ефективного виконання вказаних вище вимог

Пункт 3 ст. 11 ЄСХ:

запобігати, у міру можливості, епідемічним, ендемічним та іншим захворюванням, а також нещасним випадкам

Основні аспекти:

- запобігання різним формам нещасних випадків;
- здорове довкілля;
- зловживання наркотиками,
- вакцинація й епідемічний моніторинг

International Federation for Human Rights (FIDH) v. Greece

(заява No. 72/2011, рішення від 23.01.2013)

Заявники стверджували, що скидання відходів у річку та подальший шкідливий вплив широкомасштабного забруднення навколишнього середовища, забруднення поверхневих та підземних вод на здоров'я людей, які проживали у відповідній місцевості, спричиняє порушення статті 11 Хартії. За даними заявника, Греція не вжила достатньо заходів для усунення або зменшення шкідливого впливу вищезазначеного забруднення на здоров'я зацікавлених осіб та забезпечення того, щоб зазначені особи могли повною мірою користуватися своїм правом на охорону здоров'я.

ЄКСП:

...Слід визнати, що подолання забруднення є метою, яку можна досягти лише поступово. Тим не менше, держави-учасниці повинні прагнути досягти цієї мети протягом розумного часу, демонструючи помітний прогрес та максимально ефективно використовуючи наявні у них ресурси...

П.1,3...Для того, щоб виконувати свої зобов'язання, національні органи влади повинні (...) забезпечити належне застосування екологічних стандартів та правил за допомогою відповідного наглядового механізму...

...Греція не вжила належних заходів для усунення, наскільки це можливо, причин погіршення здоров'я...

ЄКСП встановив порушення всіх пунктів ст. 11 ЄСХ

Зобов'язання держав у рамках ст. 11 під час пандемії COVID-19 (прийнято ЄКСП 22 квітня 2020 р.)

ЄКСП підтримує впровадження державами тестування та відстеження, фізичне дистанціювання та самоізоляцію, надання необхідних масок і дезінфікуючих засобів, а також введення карантину та інших “блокуючих” заходів.

Держави мають забезпечення надання належних послуг і виділяти ресурси у сфері охорони здоров'я

Європейський комітет з соціальних прав:

**Основна мета державної політики та заходів держав - захист права на здоров'я.
Однак, одночасно з'являються ризики для багатьох інших соціальних прав**

Захист прав людини та «паспорти вакцинації» ГС РЄ Марія Пейчинович-Бурич документ від 31 березня 2021 р.:

4 основні теми:

- *Підстави, що зобов'язують держави забезпечити доступ до імунізації;*
- *Сертифікати вакцинації або «паспорти вакцинації» і їх використання;*
- *Конфіденційність і захист персональних даних;*
- *Ризики для безпеки й охорони здоров'я.*

«...Довідка про вакцинацію є доказом щеплення відповідної особи вакциною. Використання таких довідок у медичних цілях не є новим, як і вимога щодо їх наявності під час подорожей з метою попередження поширення епідемій...можливе застосування довідок про вакцинацію та даних про наявність імунітету у цілях, що не є суто медичними, наприклад, у зв'язку із наданням особі виключного доступу до прав, послуг або громадських місць, **викликає низку питань з огляду на права людини...**»

Висновки Європейського комітету з соціальних прав 2017 р. про ситуацію в Україні щодо ст.11 – **право на охорону здоров'я**

З метою забезпечення ефективного здійснення права на охорону здоров'я Сторони **зобов'язуються самостійно або у співробітництві** з громадськими чи приватними організаціями **вживати відповідних заходів для того, щоб**, серед іншого:

П.1 усунути причини слабкого здоров'я

Середня тривалість життя – 71 рік, в інших країнах Європи 80+

Не відповідає: висока дитяча смертність, недостатньо заходів вживається до забезпечення доступу до охорони здоров'я

П.2 забезпечити діяльність консультативно-просвітницьких служб, які сприяли б поліпшенню здоров'я і підвищенню особистої відповідальності у питаннях здоров'я

Не відповідає: профілактика здоров'я за допомогою скрінінгу не використовується як внесок у покращення стану здоров'я населення

+питання з попередніх рекомендацій щодо публічної інформації та підвищення свідомості населення щодо здоров'я як одного з пріоритетів охорони здоров'я

П.3 запобігати, у міру можливості, епідемічним, ендемічним та іншим захворюванням, а також нещасним випадкам.

Не відповідає: не забезпечено ефективну імунізацію та розробку і реалізацію епідеміологічних моніторингових програм

Здорове навколишнє середовище, тютюн, алкоголь та їх реклама, наркотики, вакцинація.